

## Nr 104.

Ankom till riksdagens kansli den 29 april 1920 kl. 2 e. m.

*Utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående  
uppförande å ordinarie stat av kontrollstyrelsens avdel-  
ning för ärenden angående skattefri sprit m. m., m. m.  
(3:e avd.)*

Uti den till riksdagen den 7 januari 1920 avlätna propositionen angående statsverkets tillstånd och behov har Kungl. Maj:t under punkt 24 av sjunde huvudtiteln föreslagit riksdagen att, i avbidan på den proposition i ämnet, som kunde bli riksdagen förelagd, på 1921 års riksstat till kontrollstyrelsen bland de ordinarie anslagen beräkna dels ett belopp av 80,800 kronor, dels ock, att av denatureringsavgifter direkt utgå, ett belopp av 93,600 kronor.

Sedermera har Kungl. Maj:t i en den 12 mars 1920 dagtecknad proposition, nr 281, vilken hänvisats till statsutskottets förberedande behandling, under åberopande av bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över finansärenden för samma dag, föreslagit riksdagen

*dels* godkänna det i berörda protokoll intagna förslag till ordinarie stat för kontrollstyrelsens avdelning för ärenden angående skattefri sprit m. m., att tillämpas från och med år 1921, jämte i protokollet omnämnda allmänna villkor och bestämmelser för åtnjutande av de i nämnda stat upptagna avlöningsförmåner;

*dels* förklara, att envar, som med eller efter ingången av år 1921 tillträder ordinarie befattning vid kontrollstyrelsens avdelning för ärenden angående skattefri sprit m. m., skall vara pliktig underkasta sig ovan nämnda villkor och bestämmelser;

*dels* medgiva, att av inkomstiteln denatureringsavgifter må bestridas ej mindre kostnaderna för kontrollstyrelsens avdelning för ären-  
*Bihang till riksdagens protokoll 1920. 6 saml. 47 häft. (Nr 104—106.)* 1

den angående skattefri sprit m. m. än även de pensioner, som med tillämpning av lagen angående civila tjänst innehavares rätt till pension komma att beviljas tjänst innehavare vid kontrollstyrelsens avdelning för ärenden angående skattefri sprit m. m.;

*dels ock* å riksstaten för år 1921 under sjunde huvudtiteln anvisa ej mindre till kontrollstyrelsen ett oförändrat ordinarie anslag å 80,800 kronor, än även till kontrollstyrelsens avdelning för ärenden angående skattefri sprit m. m. ett ordinarie reservationsanslag å 93,600 kronor, att av denatureringsavgifter direkt utgå.

Beträffande utredningen i ärendet får utskottet hänvisa till åberopade statsrådsprotokollet.

Kontrollstyrelsens ovanberörda avdelning tillkom genom 1918 års lagstiftning angående handel med skattefri sprit och angående vissa alkoholhaltiga preparat.

De å avdelningen tjänstgörande befattningshavarnas anställningstid framgår av följande tablå:

	Tjänsten inrättades	Avlöning för år	Därav tjänstgöringspenningar
1 extra byråchef .....	oktober 1918	7,800	2,500
1 extra laborator .....	oktober 1918	5,600	1,800
1 extra sekreterare .....	april 1919	5,600	1,800
1 extra inspektör .....	oktober 1918	5,600	1,800
1 extra aktuarie .....	oktober 1918	3,900	1,500
1 extra inspektörsassistent .....	april 1919	3,900	1,500
1 extra biträde till laboratorn .....	oktober 1918	2,400	800
1 extra skrivbiträde av första graden .....	oktober 1918	1,150	—
1 extra skrivbiträde av första graden .....	januari 1919	1,150	—
1 extra skrivbiträde av första graden .....	mars 1919	1,150	—
1 extra skrivbiträde av första graden .....	april 1919	1,150	—
1 extra vaktmästare .....	oktober 1918	1,570	—

Härtill komma de vid avdelningens sida ställda fyra sakkunniga i denatureringsfrågor, vilkas arvoden uppgå till ett sammanlagt belopp av 4,800 kronor.

Beträffande frågan om avdelningens uppförande å ordinarie stat har departementschefen anfört följande:

»Det synes mig icke råda något tvivel därom, att de arbetsuppgifter, som, efter det lagstiftning år 1918 genomförts i fråga om handeln med skattefri sprit och vissa alkoholhaltiga preparat, åligga kontrollstyrelsens avdelning för ärenden angående skattefri sprit m. m., bliva av varaktig beskaffenhet. Huru än förhållandena på ifrågavarande område kunna komma att gestalta sig, torde man kunna taga för givet, att den kontroll å handhavandet av den skattefria spriten och de alkoholhaltiga preparaten, som genom 1918 års lagstiftning lagts i vissa statsorgans händer, icke kommer att hävas. Härigenom kommer ock det organ, som närmast har handläggningen av hithörande frågor sig anförtrott att ständigt vara av behovet påkallat. Vid sådant förhållande finner jag det vara påkallat att redan nu vidtaga åtgärder för att kontrollstyrelsens ifrågavarande avdelning snarast möjligt varder uppförd å ordinarie stat, så att styrelsen kan hava utsikter att hos sig få behålla den personal, som under den gångna tiden av avdelningens verksamhet fått sin för verksamhetens nöjaktiga bedrivande alldeles speciella utbildning och som nu är förtrogen med arbetet å ifrågavarande område. Under åberopande i övrigt vad av kontrollstyrelsen i nu förevarande fråga anförts tillstyrker jag alltså, att avdelningen från och med år 1921 uppföres på ordinarie stat.»

Kungl. Maj:ts i förevarande proposition framlagda förslag har utskottet funnit sig kunna tillstyrka och får sålunda hemställa,

att riksdagen må

a) godkänna följande förslag till ordinarie avlöningsstat för kontrollstyrelsens avdelning för ärenden angående skattefri sprit m. m., att tillämpas från och med år 1921:

	Lön	Tjänstgöringspennin- gar	Orts- tillägg	Summa	
K r o n o r					
<b>A. Avlöningsstat.</b>					
1 ledamot och byråchef .....	5,000	2,500	600	8,100	Efter 5 år kan lönen höjas med 600 kronor.
1 laborator .....	3,600	1,800	400	5,800	Efter 5 år kan lönen höjas med 500 kronor och efter 10 år med ytterligare 500 kronor.
1 sekreterare .....	3,600	1,800	400	5,800	
1 inspektör .....	3,600	1,800	400	5,800	
1 aktuarie .....	2,200	1,500	300	4,000	Efter 5 år kan lönen höjas med 500 kronor, efter ytterligare 5 år med 500 kronor och efter än ytterligare 5 år med 500 kronor.
1 kvinnligt biträde i tredje graden (laboratoriebiträde) .....	1,500	700	200	2,400	Efter 5 år kan avlöningen höjas med 200 kronor, efter ytterligare 5 år med 200 kronor samt efter än ytterligare 5 år med 200 kronor; skolande av varje ålderstillägg 100 kronor tillhöra lön och 100 kronor tjänstgöringspenningar.
1 kvinnligt biträde i andra graden .....	1,300	500	200	2,000	
1 kvinnligt biträde i första graden .....	1,100	300	200	1,600	
1 kvinnligt biträde i första graden .....	1,100	300	200	1,600	
1 vaktmästare .....	900	550	150	1,600	Efter 3 år kan lönen höjas med 100 kronor efter ytterligare 3 år med 100 kronor samt efter än ytterligare 3 år med 100 kronor.
För anställande tills vidare av en extra inspektörsassistent, arvode .....	—	—	—	3,900	
Arvode till sakkunniga, amanuenser och extra biträden, samt vikariatsersättningar m. m. ....	—	—	—	15,000	
	—	—	—	57,600	
<b>B. Omkostnadsstat (förslagsvis beräknad).</b>					
Resekostnads- och traktamentsersättningar .....				12,000	
Expenser .....				24,000	36,000
Summa kronor					93,600

*Anmärkning.* I fråga om bostad m. fl. förmåner skola för vaktmästaren i tillämpliga delar lända till efterrättelse bestämmelserna i § 3 av kungörelsen den 1 november 1918 (svensk författningssamling nr 836) angående avlöningsförbättring från och med år 1919 för vissa vaktmästare och med dem jämförliga befattningshavare.

b) godkänna följande villkor och bestämmelser för åtnjutande av de i staten upptagna avlöningsförmåner, nämligen:

*i fråga om ändrad tjänstgöringsskyldighet, förflyttning till annan tjänst, förening av tjänster m. m.:*

att befattningshavare skall vara underkastad den vidsträcktare tjänstgöringsskyldighet eller jämkning i åligganden, som vid en möjligen inträdande förändrad organisation av kontrollstyrelsen eller dess avdelning för ärenden angående skattefri sprit m. m. eller eljest i allmänhet kan varda stadgad, samt i sådant hänseende, ävensom därest styrelsens ställning inom statsförvaltningen varder så förändrad, att den ej längre kan anses såsom självständig styrelse, eller därest vissa ifrågavarande styrelse tillhörande göromål överflyttas till annat ämbetsverk, vara pliktig att, med bibehållande av den tjänstegrad och den avlöning han innehar, efter ny eller förändrad arbetsordning sköta de med befattningen förenade göromål eller, efter Kungl. Maj:ts förordnande, tjänstgöra i det verk, till vilket göromålen överlämnas; skölände befattningshavare jämväl, likaledes med bibehållande av nyssnämnda förmåner, vara underkastad att, när helst så av Kungl. Maj:t prövas lämpligt, förflyttas till annan befattning inom den centrala förvaltningen;

att med ordinarie befattning icke må förenas annan tjänst å rikets, riksdagens eller kommuns stat;

att befattningshavare ej må deltaga i styrelsen av eller vara anställd vid bolag eller annat företag, som idkar handel med eller tillverkning av skattefri sprit eller alkoholhaltiga preparat, ej heller själv idka sådan rörelse;

att med ordinarie befattning ej heller må förenas vare sig uppdrag såsom ordförande eller ledamot i styrelse för verk eller bolag, som är försett med Kungl. Maj:ts oktroj eller blivit registrerat såsom aktiebolag, eller befattning såsom tjänsteman i sådant verk eller bolag eller annan tjänstebefattning av vad slag som helst, såframt ej beträffande ledamoten Kungl. Maj:t och, vad angår andra befattningshavare, kon-

trollstyrelsen uppå därom gjord framställning och efter prövning, att ifrågavarande uppdrag eller tjänstbefattning ej må anses inverka hinderligt för tjänstgöringen i ämbetsverket, finner uppdraget eller befattningen kunna få mottagas och tills vidare bibehållas;

att befattningshavare är skyldig att tjänstgöra å den särskilda befattning uti innehavande grad, där han till befordrande av arbetets oavbrutna gång befinnes vara lämplig och behövlig; samt

att befattningshavare skall, i den mån ej undantag kunna anses böra stadgas eller för särskilda fall efter prövning medgivas, vara å tjänsterummet tillstädes minst sex timmar varje söckendag;

*i fråga om avlöningsförmåners uppbärande m. m.:*

att tjänstgöringspenningar få uppbäras endast för den tid, befattningshavare verkligen tjänstgjort eller åtnjutit semester, men för den tid, han eljest varit från tjänstgöring befriad, skola utgå till den, som förordnats att uppehålla befattningen;

att den, som av sjukdom hindras att förrätta sin befattning, äger uppbära hela lönen jämte ortstillägget, men att den, som eljest undfår ledighet såsom för svag hälsas vårdande, enskilda angelägenheter, tjänstgöring hos riksdagen, dess utskott eller revisorer eller andra särskilda uppdrag eller i behörig ordning avstänges från tjänstgöring eller eljest är lagligen förhindrad att sköta befattningen, kan förpliktas att under ledigheten utöver sina tjänstgöringspenningar avstå så mycket av lönen och ortstillägget, som för befattningens uppehållande erfordras eller eljest prövas skäligt;

att avlöning ej må utgå till befattningshavare för tid, varunder han avhållit sig från tjänstgöring utan att hava i vederbörlig ordning erhållit tjänstledighet eller kunna styrka giltigt förfall;

att, därest befattningshavare varder avstängd från tjänstgöring eller i häkte tagen, den del av hans avlöning, som icke prövas böra användas till befattningens uppehållande, skall under tiden innehållas, såvida ej prövas skäligt låta honom uppbära något därav;

att vid sjukdomsförfall, eller när det erfordras till följd av tjänsteresor eller för beredande av semester, manlig befattningshavare av lägre grad skall vara skyldig att, om han förordnas till högre befattning i ämbetsverket bestrida densamma mot åtnjutande därvid av, i stället för egna tjänstgöringspenningar, vid sjukdomsförfall de för befattningen anslagna tjänstgöringspenningar, men eljest däremot svarande belopp;

att emellertid därest tjänsteman av högre grad till följd av tjänsteresa eller för handläggning av särskilda ärenden är under allenast några få, högst fyra, dagar hindrad att sköta sin befattning, tjänsteman av lägre grad skall vara pliktig att utan särskild ersättning sköta de till befattningen hörande löpande göromålen;

att den, som tillträder den nya avlöningsstaten, skall vara skyldig underkasta sig, efter Kungl. Maj:ts bestämmande, upphörande av eller minskning i extra inkomster, som kunna åtfölja tjänstebefattning eller utgå för bestyr i sammanhang därmed; samt

att vid avgång från tjänsten till följd av avskedstagande, entledigande eller dödsfall själva lönen ävensom ortstillägget utgå till månadens slut;

*i fråga om ålderstillägg:*

att, därest förhöjning av avlöningen efter viss tids fortsatt innehavande av befattning i samma lönegrad är i staten medgiven, tidpunkten

för första förhöjningen bestämmes att inträda efter fem år för annan befattningshavare än vaktmästaren och efter tre år för vaktmästaren, under villkor att innehavaren under mer än fyra femtedelar av den tjänstetid, som erfordras för att vinna nämnda förhöjning, med gott vitsord bestritt sin egen eller, på grund av förordnande, annan statens tjänst eller fullgjort annat offentligt uppdrag, dock att härvid icke må föras honom till last den tid, han åtnjutit semester eller ledighet för fullgörande av värnplikt, och

för andra förhöjningen, om sådan förekommer, efter ytterligare fem respektive tre år på samma villkor, samt

för tredje förhöjningen, där sådan äger rum, efter än ytterligare fem respektive tre år ävenledes på samma villkor,

under iakttagande, vad var och en av omförmälda avlöningsförhöjningar angår, att den högre avlöningen ej får tillträdas förr än vid början av kalenderåret näst efter det, varunder den stadgade tjänstaldern blivit uppnådd;

börande därvid löntagare tillgodoräknas den tid, som före den nya statens trädande i kraft förflutit från det han, efter förordnande, i kontrollstyrelsen eller dess ifrågavarande avdelning tillträtt befattningshavare avdelning lönegrad med avlöning från anslag å extra stat eller eljest av Kungl. Maj:t anvisade medel;

att befattningshavare tillika bör tillgodoräknas den tid han inom samma lönegrad innehaft annan ordinarie tjänst i ämbetsverket; samt

att likväl löntagare, som, då han intjänat stadgad tid för erhållande av avlöningsförhöjning, redan uppnått den levnadsålder, vid vilken han enligt bestämmelserna i lagen angående civila tjänstinnehavares rätt till pension är skyldig att från tjänsten avgå, icke må tillträda samma förhöjning;

*i fråga om semester, skyldighet att avgå från tjänsten och pensionsrätt:*

att semester årligen må, när sådant kan ske utan hinder för göromålens behöriga gång, åtnjutas av ledamoten och tjänsteman i andra lönegraden under en och en halv månad och av tjänsteman i första lönegraden under en månad samt av vaktmästaren under femton dagar; samt

att ifråga om skyldighet att avgå från tjänsten ävensom i fråga om rätt till pension skall gälla vad i lagen angående civila tjänstinnehavares rätt till pension är vid tiden för den nya lönestatens ikraftträdande eller, såvitt angår innehavare av befattningshavare, som där-  
efter tillträdes, vid tillträdet till befattningshavare stadgat;

*i fråga om särskilda föreskrifter för kvinnliga befattningshavare:*

att beträffande de i staten upptagna kvinnliga



befattningshavare skola i övrigt lända till efterrättelse de föreskrifter, som äro eller kunna varda utfärdade angående allmänna villkor och bestämmelser att gälla för de å vissa domstolars, ämbetsverks och myndigheters stater uppförda biträdesbefattningar;

c) förklara, att envar, som med eller efter ingången av år 1921 tillträder ordinarie befattning vid kontrollstyrelsens avdelning för ärenden angående skattefri sprit m. m., skall vara pliktig underkasta sig ovan upptagna villkor och bestämmelser;

d) medgiva, att av inkomstiteln denatureringsavgifter må bestridas ej mindre kostnaderna för kontrollstyrelsens avdelning för ärenden angående skattefri sprit m. m., än även de pensioner, som med tillämpning av lagen angående civila tjänst innehavares rätt till pension komma att beviljas tjänst innehavare vid kontrollstyrelsens avdelning för ärenden angående skattefri sprit m. m.;

e) å riksstaten för år 1921 under sjunde huvudtiteln anvisa ej mindre till kontrollstyrelsen ett oförändrat ordinarie anslag å 80,800 kronor, än även till kontrollstyrelsens avdelning för ärenden angående skattefri sprit m. m. ett ordinarie reservationsanslag å 93,600 kronor, att av denatureringsavgifter direkt utgå.

Stockholm den 29 april 1920.

På statsutskottets vägnar:

S. H. KVARNZELIUS.

Vid förestående ärendes slutbehandling inom utskottet hava närvarit:

från första kammaren: herrar *S. H. Kvarnzelius, N. A. Nilsson, H. F. Lamm, Ollas A. Ericsson, H. M. Bäckström, J. L. Widell, C. G. Ekman, O. U. B. Olsson, O. Bergqvist, E. A. Hallin, K. A. Tengdahl* och *P. M. Olsson*; samt

från andra kammaren: herrar *O. H. son Waldén, P. B. Nilsson* i Landeryd, *W. Bäckström, A. J. Andersson* i Gävle, *O. Nilsson* i Örebro, *J. Jönsson* i Slätåker, *O. Mossberg, K. A. W. Björck, A. E. Åkesson, K. E. W. Söderhielm, J. D. Norman* och *G. N. Torgén*.